

Íslenska gámafélagið ehf.
Gufunesvegur 12
Reykjavík

Umhverfisstofnun
Áb. _____
30. apríl 2018
Tilv. _____

Reykjavík 19. mars 2018
UST2017/10-020/LG
08.14.02

Ráðgefandi álit um endurnýtingu úrgangs

Visað er til umsóknar Íslenska gámafélagsins ehf., sem metin var fullnægjandi 19. mars 2018, um ráðgefandi álit Umhverfisstofnunar á því hvort lífbrjótanlegur úrgangur hætti að vera úrgangur þegar hann hefur farið í gegnum endurnýtingaraðgerð sem framkvæmd er hjá félaginu á Gufunesi. Álitid er byggt á þeim gögnum sem stofnuninni hafa verið afhent og breskum viðmiðum, eins og síðar verður vikið að. Umhverfisstofnun hefur ekki skuldbundið sig til eftirlits með því hvort kröfurnar í þessum viðmiðum standist framvegis. Það er á ábyrgð Íslenska gámafélagsins ehf. að svo verði.

Á grundvelli þeirra upplýsinga sem koma fram í umsókn Íslenska gámafélagsins ehf. er það álit Umhverfisstofnunar að sá lífbrjótanlegi úrgangur sem fer í gegnum endurnýtingaraðgerð hjá félaginu hætti að vera úrgangur í skilningi laga nr. 55/2003, um meðhöndlun úrgangs.

Hér á eftir fer rökstuðningur fyrir framangreindu álitum Umhverfisstofnunar.

Við gerð ráðgefandi álits tekur Umhverfisstofnun einkum mið af eftirfarandi fjórum matsþáttum þegar stofnunin metur hvort tiltekinn úrgangur hættir að vera úrgangur eftir endurnýtingaraðgerð, sbr. 6. gr. reglugerðar nr. 1078/2015, um endurnýtingu úrgangs:

1. Að úrganginum verði breytt í vöru sem hægt sé að setja á markað.
2. Að hægt sé að nota úrganginn sem fer í gegnum endurnýtingaraðgerð á sambærilegan hátt og sambærilega vöru á markaði sem hefur ekki verið unnin úr úrgangi.
3. Að hægt sé að geyma úrganginn sem fer í gegnum endurnýtingaraðgerð og nota hann á þann hátt að hann valdi ekki verri umhverfisáhrifum en sambærileg vara á markaði sem hefur ekki verið unnin úr úrgangi.
4. Að umsækjandi tryggi að varan uppfylli ávallt settar kröfur.

Almennt felur álit Umhverfisstofnunar vegna endurnýtingar úrgangs í sér samanburð á framleiðsluvöru við sambærilega vöru á markaði sem ekki er framleidd úrgangi. Hins vegar er erfitt að finna vöru sambærilega moltu sem ekki er framleidd úrgangi. Í 6. gr. reglugerðar um endurnýtingu úrgangs (1078/2015) kemur fram að Umhverfisstofnun sé heimilt að líta til tiltækra innlendra viðmiða um lok úrgangsfasa í einstökum EES-ríkjum við vinnslu ráðgefandi álits. Því mun Umhverfisstofnun líta til breskra viðmiða um lok úrgangsfasa fyrir moltu¹ og gæðastaðals fyrir moltu² við yfirferð umsóknar í stað hefðbundins samanburðar við sambærilega vöru.

1. Úrganginum er breytt í vöru sem hægt er að setja á markað

Endurnýtingaraðgerð Íslenska gámafélagsins ehf. breytir lífbrjótanlegum úrgangi frá eldhúsum og mótuneytum í moltu sem nýtist sem jarðvegsbætir. Við vinnslu moltunnar er hreint timburkurl notað sem stoðefni. Í umsókn kemur fram að tryggt sé að það timbur sem er notað inniheldur engin hættuleg efni eða málmhluti. Húsdýraáburður í formi dýrasaurs er einnig notaður sem stoðefni en sá húsadýraáburður sem er notaður fellur í hættuminnsta flokkinn af dýraafurðum sem nota má í moltugerð skv. reglugerð um heilbrigðisreglur að því er varðar aukaafurðir úr dýrum og afleiddar afurðir sem ekki eru ætlaðar til manneldis (674/2017). Í umsókn kemur einnig fram að Matvælastofnun hefur samþykkt notkun á húsdýraáburði í jarðgerð Íslenska gámafélagsins ehf..

Í umsókn kemur fram að endurnýtingarferlið fari fram í samræmi við þær kröfur sem gerðar eru í reglugerðum er taka til jarðgerðar og er umsækjandi með starfsleyfi frá Heilbrigðiseftirliti Reykjavíkur og rekstrarleyfi fyrir jarðgerð frá Matvælastofnun. Jarðgerð fellur ekki undir ákvæði reglugerðar nr. 888/2015 um skráningu, mat, leyfisveitingu og takmarkanir að því er varðar efni (REACH).

Framleiðsluvaran, molta, nýtist sem jarðvegsbætir þar sem næringarefni í lífbrjótanlega úrganginum skila sér aftur í jarðvegin. Í umsókn kemur fram að almenningur geti sótt sér moltu til einkanota til Íslenska gámafélagsins ehf. Einnig er umsækjandi í samstarfi við skógræktarfélag og sveitarfélag um afhendingu og notkun á moltu. Umhverfisstofnun telur að umsækjandi hafi þar með sýnt að markaður fyrir vöruna sé stöðugur og öruggur.

Umhverfisstofnun telur að umsækjandi hafi fært fullnægjandi rök fyrir því að úrganginum sé breytt í vöru sem hægt er að setja á markað og að moltan uppfylli þar með fyrsta matsþátt álitsins.

---

¹ Quality Protocol: Compost. End of waste criteria for the production and use of quality compost from source-segregated biodegradable waste. Environment Agency, Northern Ireland Environment Agency & The Waste and Resources Action Programme (WRAP).

² PAS 100:2011 Specification for composted materials. The Waste and Resources Action Programme (WRAP), Association for Organics Recycling & British Standards Institution (BSi).

2.- 3. Samanburður við sambærilega vöru á markaði sem hefur ekki verið unnin úr úrgangi

Líkt og kemur fram að ofan, þá lítur Umhverfisstofnun til breskra viðmiða um lok úrgangsfasa fyrir moltu¹ og gæðastaðals fyrir moltu² við yfirferð umsóknar í stað hefðbundins samanburðar við sambærilega vöru.

Sá úrgangur sem er endurnýttur í jarðgerðarferlinu er samþykktur í moltugerð skv. fyrnefndum breskum viðmiðum. Enn fremur þá tryggir umsækjandi að einungis lífbrjótanlegur úrgangur rati inn í endurnýtingarferlið.

Í gæðastaðli fyrir moltugerð sem vísað er til í bresku viðmiðunum kemur fram hvaða efni skuli mæla til að tryggja lágmarksgæði moltu. Krafa um mælingar margra þessara efna er einnig gerð í viðeigandi reglugerðum, starfs- og rekstrarleyfi. Í umsókn kemur fram að örverusýni eru greind í hverri framleiðslulotu í samræmi við kröfur í reglugerðum en önnur efni eru mæld árlega. Ekki voru greind þau efni í gæðastaðlinum sem ekki eru talin finnast í þeim úrgangi sem endurnýttur er, þ.e.a.s. kadmíum (Cd), króm (Cr), blý (Pb), kvikasilfur (Hg) og nikkell (Ni). Umhverfisstofnun samþykkir rök umsækjanda fyrir því að óþarfi sé að mæla þessi efni þar sem ólíklegt er að þau finnist í lífbrjótanlegum úrgangi frá eldhúsum og mótuneytum, hreinum viði og húsdýraáburði. Íslenska gámafélagið ehf. ber ábyrgð á því að verði gerðar breytingar á samsetningu hráefnis sem gætu síðar kallað á mælingar, muni félagið framkvæma þær.

Samanburður á efnasamsetningu moltu umsækjanda við gæðastaðal sýnir að sú endurnýtingaraðgerð sem framkvæmd er hjá félaginu gefi af sér afurð sem geti staðist þær kröfur sem gerðar eru. Nauðsynlegt er að framleiðsluvaran uppfylli ávallt kröfur gæðastaðalsins.

Umhverfisstofnun telur að umsækjandi hafi fært fullnægjandi rök fyrir því að sú endurnýtingaraðgerð sem framkvæmd er hjá félaginu geti framleitt vöru sem uppfylli kröfur sem gerðar eru í breskum viðmiðum fyrir lok úrgangsfasa og tengdum gæðastaðli fyrir moltu. Einnig telur stofnunin að umsækjandi hafi sýnt fram á að framleiðsluvaran valdi ekki skaðlegum umhverfisáhrifum við framleiðslu eða notkun. Þar með uppfyllir framleiðsluvaran annan og þriðja matsþátt álitsins.

4. Trygging fyrir að vara uppfylli ávallt settar kröfur

Líkt og kemur fram að ofan, þá er mikilvægt að sýna fram á að framleiðsluvaran uppfylli ávallt þær kröfur sem gerðar eru. Tíðar sýnatökur og efnagreiningar á framleiðsluvöru, skilgreindir verkferlar og skýr viðmið við mat á greiningum eru því mikilvæg.

Í umsókn Íslenska gámafélagsins ehf. kemur fram að sá úrgangur sem á að endurnýta sé einungis lífbrjótanlegur úrgangur frá eldhúsum og mótuneytum ásamt hreinu timburkurli og húsadýraáburði. Til að tryggja að sá úrgangur sem berst frá eldhúsum og mótuneytum sé lífbrjótanlegur þá leggur Íslenska gámafélagið ehf. áherslu á að fræða viðskiptavinum sínum um hvað má flokka sem lífrænan úrgang og gefur út nánar leiðbeiningar þess efnis sem eru afhendar viðskiptavinum. Einnig er fylgst með flokkunarilátum með lífbrjótanlegum úrgangi til að

fullvissa að einungis sé um lífbrjótanlegan úrgang að ræða. Ef annar úrgangur finnst í flokkunarilátinu þá endar innihald þess íláts ekki í moltugerðinni.

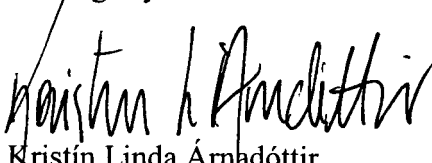
Í umsókn kemur fram að til að tryggja gæði moltunnar séu tekin örverusýni úr hverri framleiðslulotu skv. þeim kröfum sem gerðar eru í reglugerð 674/2017, um heilbrigðisreglur að því er varðar aukaafurðir úr dýrum og afleiddar afurðir sem ekki eru ætlaðar til manneldis. Einnig hefur umsækjandi látið mæla þau efni er kveðið er á um í viðeigandi reglugerðum, starfs- og rekstrarleyfi og hyggst endurtaka þær mælingar árlega. Í umsókn kemur fram að einungis er afhent molta sem er fullunnin og hefur staðist allar heilbrigðiskröfur reglugerðarinnar. Ef framleiðslulota uppfyllir ekki kröfur þá er afurðin send aftur í gegnum vinnsluferlið.

Greiningar á sýnum fara fram hjá Mátis sem er faggild rannsóknarstofa og beitir faggildum mæliaðferðum. Í umsókn kemur fram að verkferlar eru í stöðugri endurskoðun út frá niðurstöðum innra eftirlits ásamt reglubundnu eftirliti Heilbrigðiseftirlits Reykjavíkur og Matvælastofnunar.

Íslenska gámafélagið ehf. hefur skv. framansögðu fært gild rök fyrir því að það muni geta tryggt að framleiðsla vörunnar muni ávallt standast settar kröfur og til frambúðar uppfylla fjórða matsþátt álitsins.

Vakin er athygli á að ef sett verða viðmið um lok úrgangsfasa fyrir þann úrgang sem ráðgefandi álit Umhverfisstofnunar fjallar um, sbr. reglugerð nr. 564/2014, um lok úrgangsfasa, þá fellur ráðgefandi álit Umhverfisstofnunar úr gildi og ber umsækjanda þá að fara eftir þeim viðmiðum um lok úrgangsfasa, sbr. 7. gr. reglugerðar nr. 1078/2015, um endurnýtingu úrgangs. Jafnframt er vakin athygli á að Umhverfisstofnun er heimilt að afturkalla ráðgefandi álit sitt ef mengun af notkun viðkomandi vöru er meiri en búast mátti við þegar álitið var veitt eða ef breytingar verða á öðrum forsendum er lágu til grundvallar álitinu, sbr. 7. gr. reglugerðar nr. 1078/2015, um endurnýtingu úrgangs.

Virðingarfyllt

Kristín Linda Árnadóttir
Forstjóri

Ingunn Gunnarsdóttir
Sérfræðingur